

Sultan in slepec

Orientalška pravljica

Na prostranem trgu pred sultanovo palačo se je nestrpno prerivala množica ljudi, čakajoč vladarjevega prihoda. Sonce je neusmiljeno žgalo. Prodajalci vode so kriče ponujali pijačo in jo nalivali kupcem iz velikih kozjih mehov v blesteče bakrene čaše, slaščičarji so prodajali medene kolačke, okrog katerih so se brenčče zbirale muhe in poželjivo srkale med, hromci in drugi berači so razkazovali svoje pokvarjene ude in v Alahovem imenu prosili usmiljene ljudi darov.

Nenadoma pa je hrup prenehal, zavlada la je tišina, katero je motilo samo glasno brenčanje muh. Vojaki so potisnili ljudi vkraj, tako da je nastal širok prehod. Zasllišalo se je cingljanje kraguljkov, ki so bili pripeti na podkolenicah sultanovih kamel. Vsi ljudje so se vrgli v prah pred svojim najvišjim gospodarjem, samo temno-polt mož z dolgo popotno palico je ostal pokonci, njegovo bronasto obličje je kljubovalo soncu, kljubovalo pa tudi veličanstvu vsemogočnega gospodarja. Neznanjevo vedenje je silno razkačilo sultana, mignil je vojakom, da so predrzneža obkolili in ga odvedli v palačo.

Ko so ga prignali pred sultana, ga je ta jezno vprašal:

»Tvoje ime?«

»Ali ben Kalen«, odgovori obtoženec.

»Mar ne veš, kaj si tvegaj, ko nisi upognil hrbtnice pred menoj in s tem nepremišljenim dejanjem postavil svoje življenje na kocko?«

»O, vem, nič hudega,« reče Ali. Sultan se začudi temu odgovoru in ga radovedno sprašuje dalje:

»Zakaj si se predrznil ostati pokonci, tako da je padala tvoja senca prav do mene?«

Ne da bi se obotavljal, reče Ali:

»Meni sence ne delajo strahu!«

Sultan se je čedalje bolj zanimal za moža, ki se mu je drznil kljubovati še v njegovi palači.

»S čim se ukvarjaš?« ga vpraša sultan.

»Pravljice pripovedujem.«

»Povej mi torej pravljico!«

»Hočeš-li, o sultan, veselo ali žalostno? Vesela stane dva srebrnika, žalostna pa štiri.«

Sultan, ki mu je bil smeh ljubši od joka, si je izvolil veselo pravljico.

»Ne«, pravi Ali, »smeh izgine hitro, žalost srca pa traja dolgo.«

»Ne blebetaj toliko!« zakriči sultan; »povej raje pripovedko, kakor sem ti ukazal.«

»Kakor zapoveduješ,« reče obtoženec in začne:

»Nekoč je šel mogočen paša dostojanstveno po stopnicah, pa je stopil po nesreči na golega polžka, spodrsnil je in se zavabil po stopnicah kakor je bil dolg in širok. Vsi dvorjaniki in vojaki, ki so ga spremljali, so bušnili v hrupen smeh.«

Sultan je poslušal in rekel: »Nadaljuj!«

»To je vse,« odvrne Ali.

»In tvoja žalostna pravljica?« je vprašal sultan s krutim nasmeškom.

»Paša se je pobral in začel od jeze in sramote jokati... Daj mi sedaj šest srebrnikov!« doda Ali.

Bled od jeze je zakričal sultan: »Žadosti mi je tvoje pripovedovanje, drzneš se mi pripovedovati pravljice, ki niso drugega ko roganje. Kaznoval te bom!«

Ali pa ni črhnil in je nepremično zrl v sultana.

»In ti se mi drzneš zreti v obličje, ne da bi trenil z očmi? Takoj boš videl, kako ti bom plačal tvoje nespoštljivo vedenje, videl boš, kako se plačuje predrznost, videl boš...« Tu jezno zadrži govor.

Ali pa reče počasi in s široko odprtimi očmi:

»Na žalost ne bom nič videl, ker sem slep.«

Sultan, ki je skoro okamenel od prese nečenja, pogleda pazljivejše Alija in opazi, da so njegove oči nepremične in trde. Dvigne se in gre proti Aliju, se dotakne s prsti njegovih vek in ko ne odkrije nikakega pomežikanja, mu položi roko na ramo in reče:

»Prosim te oproščanja. Alah ve, da se kesam svoje ošabnosti napram tebi. V znak kesanja ti bom dal darilo. Rotim te, sprejmi ga. Ker ti je Alah zaprl oči, ti bom dal v pomoč vodnika, ki te bo vodil do konca življenja.«

Sultan si sname dragocen smaragdni prstan in ga natakne Aliju na prst.

»Z njim«, reče, »ti ne bo treba trpeti ne lakote in ne žeje, niti mraza zvezdnatih noči, kajti v mojem carstvu ni človeka, ki ne bi poznal tega smaragda. On ti bo odprl vsa srca in vsa vrata in vsi možje bodo blagoslavljali tvojo prisotnost pod njihovo streho.«

Po kratkem molku pravi Ali:

»Če oprostim soncu, da mi ne kaže svojega vzhoda in zahoda, če oprostim luni, ki mi ne sveti ponoči, zakaj ne bi oprostil tebi? Kako naj se ti zahvalim?«

Nato izusti sultan povelje, vojaki se uvrstijo v častno četo in pozdravijo odhajajočega bereča. Mož je zapustil palačo spoštovan kakor princ. Na njegovi roki, dvignjeni v slovo, se je kakor zvezda svetil velikanski smaragd.

Povedal Francel Podrekar